

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการตามกระแส การปฏิรูปการศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะ “เก่ง ดี มีสุข” เป็นผู้ที่มีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดใฝ่รู้ ทั้งทาง วิชาการและอาชีพ มีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตยและมีความรู้เหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ

การปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้นอกจากจะเน้นการปฏิรูประบบ และกระบวนการจัดการ ศึกษาแล้วยังเน้นในส่วนที่เป็นแนวทาง หลักการ โครงสร้างและระบบให้เป็นส่วนสำคัญในการ สนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ คุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุนี้พระ ราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึง กำหนดสาระการปฏิรูปครอบคลุมทุกด้าน ดังที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 9 มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการไปยังสถานศึกษาโดยตรงดังปรากฏในมาตรา 39 ความว่า “ให้กระทรวงกระจาย อำนาจและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการ บริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดย ตรง” (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 6) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของการบริหารโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยัง ชุมชนและโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน และในบางโรงเรียนอาจมีตัวแทนนักเรียนได้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ด้วย มีอำนาจควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ในระดับโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ โรงเรียนมากยิ่งขึ้น และทำให้ผลการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับมากขึ้น (Assessment of School-Based Management 1996 : ไม่มีเลขหน้า ; อ้างอิงมาจาก อุทัย บุญประเสริฐ 2543 : 17) โดยมีสถานศึกษา เป็นหน่วยงานหลักที่จะดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการปฏิรูปการศึกษา

การจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาถือว่ามีหน้าที่สำคัญมาก โรงเรียนต้องปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ภายในรวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการคิดการตัดสินใจในการจัดการศึกษาของชุมชน (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2542 : 10) ซึ่งสถานศึกษามีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามจุดมุ่งหมายในการปฏิรูปการศึกษาโดยกำหนดให้มีคณะกรรมการ ซึ่งเป็นคณะบุคคลทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย มาตรฐานในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จนั้น สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ควรมีรูปแบบ วิธีการทำงาน ที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น ตามกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 5 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 19)

คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่หลักหกประการดังนี้คือ ประการแรก กำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาของโรงเรียน ประการที่สองให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ประการที่สาม ให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางและมีส่วนช่วยในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและการให้การสนับสนุนด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งในและนอกห้องเรียน ประการที่สี่รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงาน ตามแผนของโรงเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ประการที่ 5 ประสานงานกับองค์กรส่วนท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อการพัฒนาโรงเรียน และการให้บริการจากโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และประการที่หก แต่งตั้งที่ปรึกษาและหารือคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการโรงเรียนได้มอบหมาย

การส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นจะต้องมีระบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อค้นหาจุดเด่นและข้อจำกัด ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภมาศ การะเกตุ ที่ทำการศึกษาร่วมกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประจำโรงเรียนประถมศึกษา

ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของคณะกรรมการได้แก่การไม่รับทราบหน้าที่การไม่มีเวลาว่าง ส่วนด้าน โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนจัดประชุมบ่อย ผู้บริหารและครูไม่ได้ให้ความสัมพันธ์กับชุมชน และสอดคล้องกับผลการสำรวจสภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติงาน ด้วยตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาใน Western Canada และคณะกรรมการสถานศึกษาในสหรัฐอเมริกาที่พบว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95) ต้องการให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาที่จะกำหนดรูปแบบเพื่อพัฒนาระบบ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความชัดเจนและเพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนขนาดใหญ่เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 10 โรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราชเป็นโรงเรียนนำร่องในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยในฐานะผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช ได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานเพื่อให้มีความชัดเจนในการบริหารจัดการของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวเพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการศึกษาต่อไป

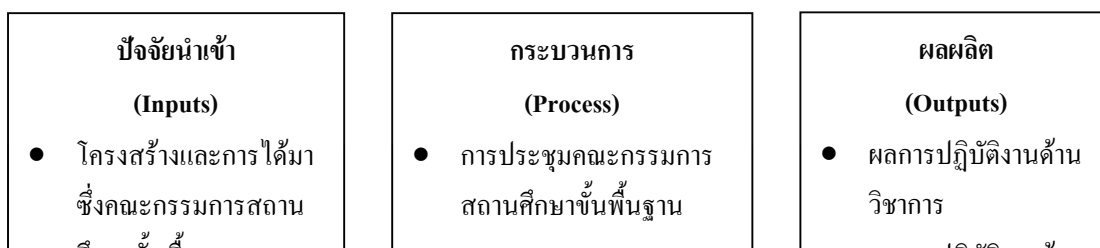
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดใหญ่เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดใหญ่เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกได้ 3 ประการคือ

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับระบบ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน โดยปรับปรุงจากทฤษฎีระบบทั่วไป (General System Theory) ของ Von Bertalanffy (1968 : unpagged) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด ขั้นตอนการพัฒนาระบบหรือรูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาแนวคิดขั้นตอนการพัฒนาระบบของ Silvern (1978 : unpagged), Smith (1982 : unpagged) และ Kendall and Kendall (1988 : unpagged) ซึ่งนำเสนอขั้นตอนการพัฒนาระบบไว้สอดคล้องกัน 4 ประการ คือการวิเคราะห์ระบบ การสังเคราะห์ระบบ การสร้างรูปแบบหรือการออกแบบ และการวัดการตรวจสอบระบบ รวมทั้งศึกษาแนวคิดของ Smith (1978 : unpagged) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาระบบเพิ่มเติมอีก 2 ประการ คือการปรับปรุงและพัฒนาระบบและการนำระบบไปใช้ ดังนั้นสามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาระบบได้ 5 ขั้นตอนคือ

- 2.1 การวิเคราะห์ระบบหรือรูปแบบ
- 2.2 การสังเคราะห์ระบบหรือรูปแบบ
- 2.3 การออกแบบระบบหรือรูปแบบ
- 2.4 การตรวจสอบระบบหรือรูปแบบ
- 2.5 การปรับปรุงระบบหรือรูปแบบ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ขอบเขตด้านข้อมูล

การศึกษาข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต1 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนดังกล่าว

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าด้านเนื้อหา ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์รูปแบบของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 การสังเคราะห์รูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3 การออกแบบรูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.4 ขั้นตอนการตรวจสอบรูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.5 ขั้นตอนการปรับปรุงรูปแบบ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง องค์ประกอบของงานซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน งบประมาณและเกณฑ์การปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ ด้านปัจจัยของคณะกรรมการทรัพยากรดำเนินงาน ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านผลผลิตหรือผลการดำเนินงานและข้อมูลป้อนกลับ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานและการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง เอกสารที่ใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน การเลือกและพัฒนาเครื่องมือในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ผลผลิต (Outputs) หมายถึง บันทึกสรุปผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา
4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ การรายงานการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นข้อมูลป้อนกลับไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. รูปแบบการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาองค์ประกอบย่อยของรูปแบบให้มีคุณภาพ และมีความเหมาะสมมากที่สุด ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน คือการวิเคราะห์รูปแบบ การสังเคราะห์รูปแบบ การออกแบบรูปแบบ ขั้นตอนตรวจสอบรูปแบบ ขั้นตอนการปรับปรุงรูปแบบ
6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง กลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทั้งปวงของสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช
7. ระบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาในภาพรวมทั้งคณะ ซึ่งครอบคลุมระบบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านปัจจัย หรือทรัพยากร การดำเนินงาน ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านผลผลิต หรือผลการดำเนินงาน และด้านข้อมูลป้อนกลับของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนา (Format Analysis) เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์รูปแบบการปฏิบัติงานโดยทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยทั่วไปเป็นการศึกษาแนวคิด และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการปฏิบัติงาน โดยทั่วไป จากเอกสารวิชาการต่าง ๆ ตามกรอบ แนวคิดของระบบซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ

1.2 วิเคราะห์รูปแบบการพัฒนางานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ และสภาพการปฏิบัติงานจริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.2.1 การวิจัยเอกสาร เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนางานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์งาน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน โดยมีกรรมการสถานศึกษาจำนวน 45 คนเป็นผู้ให้ข้อมูล

2. ขั้นการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนางาน (Format Synthesis) เป็นขั้นการสังเคราะห์รูปแบบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 1.2 มาจัดรูปแบบงาน พร้อมทั้งนำเสนอองค์ประกอบย่อยของรูปแบบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือปัจจัยหรือทรัพยากร ดำเนินงาน กระบวนการปฏิบัติงาน ผลผลิตหรือผลการดำเนินงาน และข้อมูลป้อนกลับ

3. ขั้นออกแบบรูปแบบการพัฒนา (Format Design) เป็นขั้นตอนการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนางานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในภาพรวม พร้อมทั้งการจัดทำรายละเอียด ของรูปแบบในแต่ละองค์ประกอบย่อย ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบหลักของระบบทั้ง 4 ส่วน ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ

4. ขั้นการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนา (Format Verification) เป็นขั้นตอนการนำรูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ออกแบบไว้ ไปดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติหรือนำไปใช้ในการประเมินจริง ซึ่งประกอบด้วยตรวจสอบ ด้วยวิธีการตรวจสอบความละเอียดของรูปแบบการพัฒนาโดยการจัดประชุมสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบ ความเหมาะสมของเนื้อหาและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติหรือนำไปใช้จริง

5. **ขั้นปรับปรุงรูปแบบการพัฒนา (Format Improvement)** เป็นขั้นตอนการนำรูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบรูปแบบมาทำการปรับปรุงเพื่อให้ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยใช้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจสอบระบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและจัดประชุมสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการพัฒนางาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีกระบวนการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำระบบการปฏิบัติงานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างเหมาะสม